

**INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU GRAJEWSKIEGO
ZA ROK 2015**

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GRAJEWSKIEGO ZA ROK 2015

Panie Przewodniczący, Wysoka Rado.

Przedstawiam informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grajewskiego za rok 2015. Informacja została opracowana na podstawie szczegółowej oceny stanu sanitarno – epidemiologicznego naszego powiatu, dokonanej przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grajewie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje swoje zadania poprzez sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Szczególny nacisk kładzie na nadzór nad warunkami epidemiologicznymi, zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieny pracy, higieny komunalnej, higieny procesów nauczania, wychowania, wypoczynku i rekreacji.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym, jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań profilaktycznych.

W 2015 roku nadzorem objęto 909 obiektów, przeprowadzono 1310 kontroli. Wydano 253 decyzje merytoryczne i 219 decyzji płatniczych. Nałożono 11 mandatów karnych na kwotę 1600 zł.

OCENA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ZA ROK 2015

1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

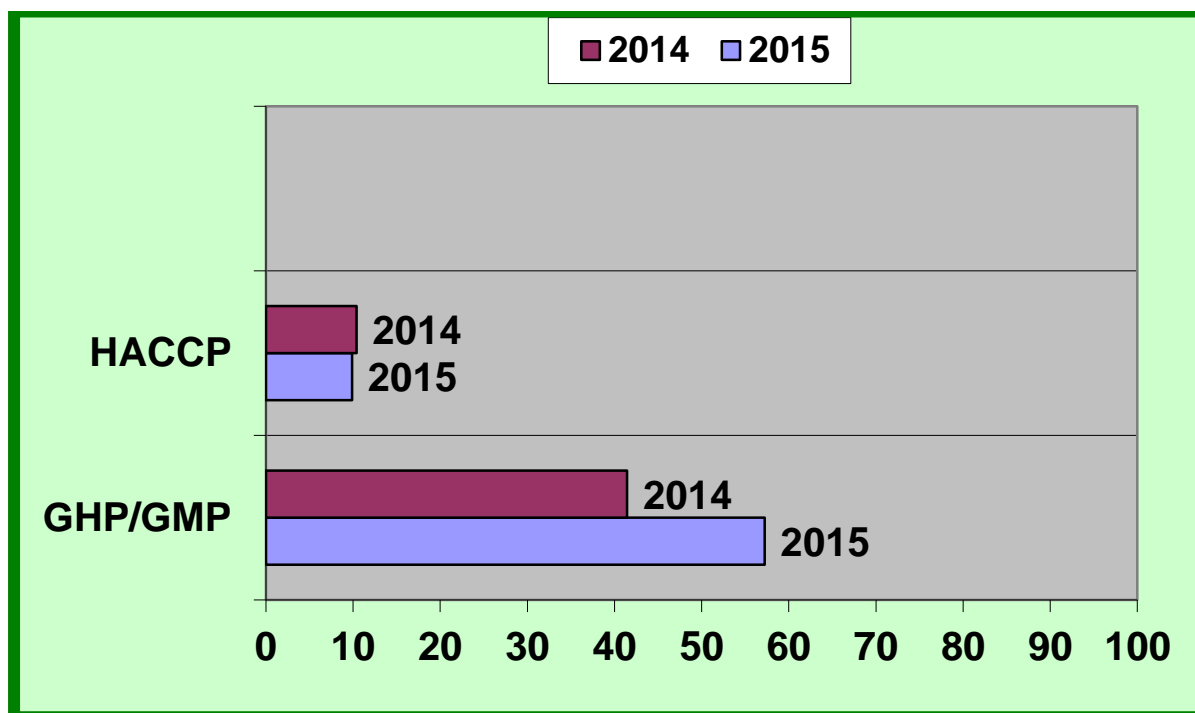

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu grajewskiego w roku 2015 obejmowała nadzorem 566 prowadzących działalność zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

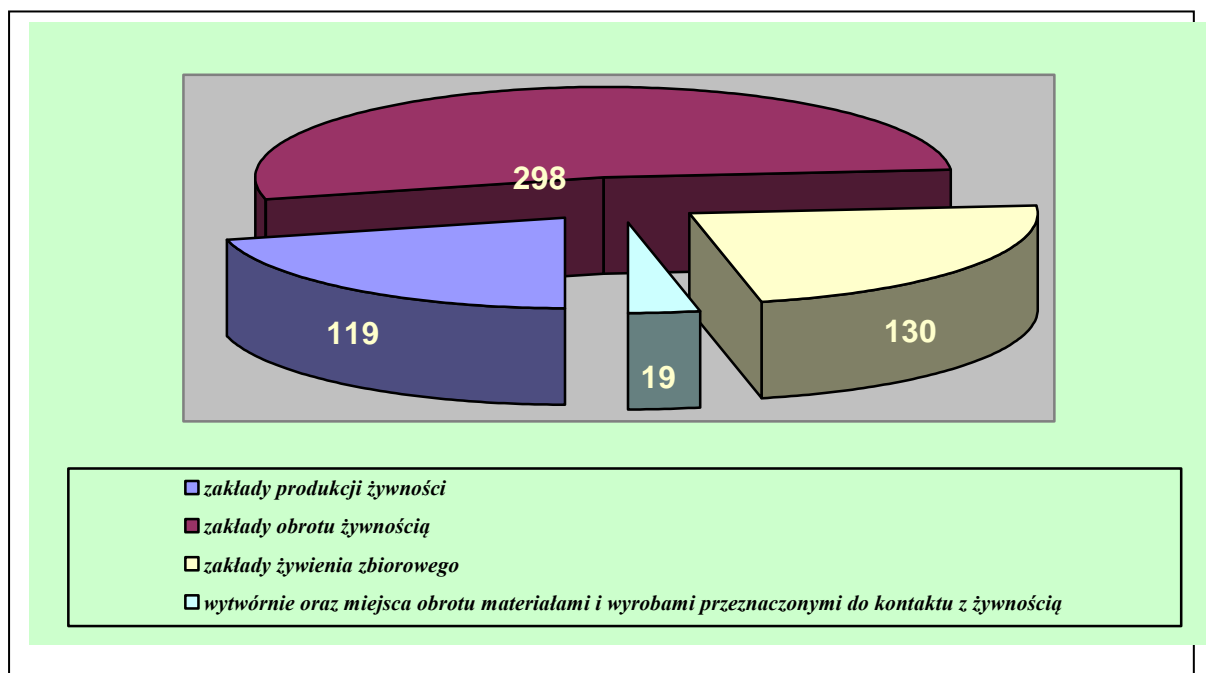
W roku 2015 zatwierdzono 55 zakładów, w tym 34 zakłady obrotu żywnością (26 sklepów, w tym 1 supermarket, 6 obiektów ruchomych i tymczasowych, 1 środek transportu, 1 inny obiekt obrotu żywnością) oraz 21 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 15 zakładów żywienia otwartego (z czego 6 to zakłady małej gastronomii) i 6 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego (1 stołówka w domach wczasowych, 2 stołówki szkolne, 1 stołówka na koloniach i obozach, 1 stołówka w przedszkolu, 1 inny zakład żywienia).

324 zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast 53 - system HACCP.

Odsetek zakładów z wdrożonymi systemami GHP/GMP oraz HACCP w porównaniu do roku 2014

Struktura zakładów objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego prowadzących działalność w 2015 roku.

Spośród obiektów ujętych w rejestrze zakładów podlegających Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowano łącznie 287 zakładów. W 229 obiektach, co stanowi 40,46% zakładów poddanych inspekcji, dokonano oceny wg kryteriów ujętych w arkuszach oceny stanu sanitarnego -nie stwierdzono obiektów o wysokim ryzyku.

Spośród skontrolowanych zakładów produkcji żywności obiektami wykazującymi najczęściej nieprawidłowości były piekarnie. W ww. obiektach przeprowadzono w sumie 18 kontroli i rekontroli. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 6 decyzji administracyjnych. Osobę winną zaniedbań ukarano grzywną w drodze mandatu karnego na kwotę 200,00zł.

W grupie zakładów obrotu żywnością najczęściej stwierdzano nieprawidłowości w sklepach spożywczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna w omawianej grupie obiektów przeprowadziła 206 kontroli i rekontroli, w tym 12 kontroli interwencyjnych. W celu wyegzekwowania od przedsiębiorców usunięcia stwierdzonych naruszeń prawa wydano 37 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję zakazującą wprowadzania produktu do obrotu. W toku działań kontrolnych nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 300,00zł.

W grupie **zakładów żywienia zbiorowego** najczęściej nieprawidłowości stwierdzano w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego sprawując nadzór przeprowadzili w omawianej grupie obiektów 82 kontrole i rekontrole, w tym 1 interwencyjną. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w sumie 27 decyzji administracyjnych. Na osoby winne zaniedbań nałożono 2 grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 200,00zł. Wystosowano 3 wystąpienia: w sprawie udostępniania konsumentom informacji dotyczących wykazu składników, w tym składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, w sprawie wymagań dla środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz w sprawie procedur opartych na zasadach systemu HACCP.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w roku 2015 należały:

- uchybienia w zakresie opracowania lub wdrażania procedur opartych na zasadach systemu HACCP;
- uchybienia w opracowaniu, wdrożeniu lub przestrzeganiu procedur GHP i GMP.

Pracownicy Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej oprócz kontroli przeprowadzonych z wykorzystaniem arkuszy oceny stanu sanitarnego dokonywali również nw. kontroli tematycznych:

- ❖ *Ocena znakowania środków spożywczych stosowanych jako surowiec w produkcji artykułów spożywczych oraz znakowania środków spożywczych wytwarzanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości znakowania środków spożywczych zawierających GMO, środków spożywczych wprowadzanych do obrotu luzem, w tym mięsa i przetworów mięsnych, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich (3 piekarnie, 1 ciastkarnia, 1 sklep, 1 inny zakład obrotu, 1zakład żywienia otwartego)*
- ❖ *Ocena stopnia wdrożenia zasad GHP/GMP oraz procedur opartych na zasadach systemu HACCP- 1 zakład obrotu żywnością (1 sklep)*
- ❖ *Ocena higieny produkcji oraz jakości sposobu żywienia (2 stołówki w przedszkolu, 1 stołówka szkolna),*
- ❖ *Ocena higieny obrotu artykułami spożywczymi, zachowania łańcucha chłodniczego oraz przestrzegania terminów przydatności do spożycia (dat minimalnej trwałości) wprowadzanej do obrotu żywności (3 sklepy)*

- ❖ Ocena warunków higienicznych zbioru, transportu, przechowywania produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego (1 dostawca bezpośredni)
- ❖ Ocena prawidłowości wprowadzania do obrotu suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego (1 inny zakład obrotu))

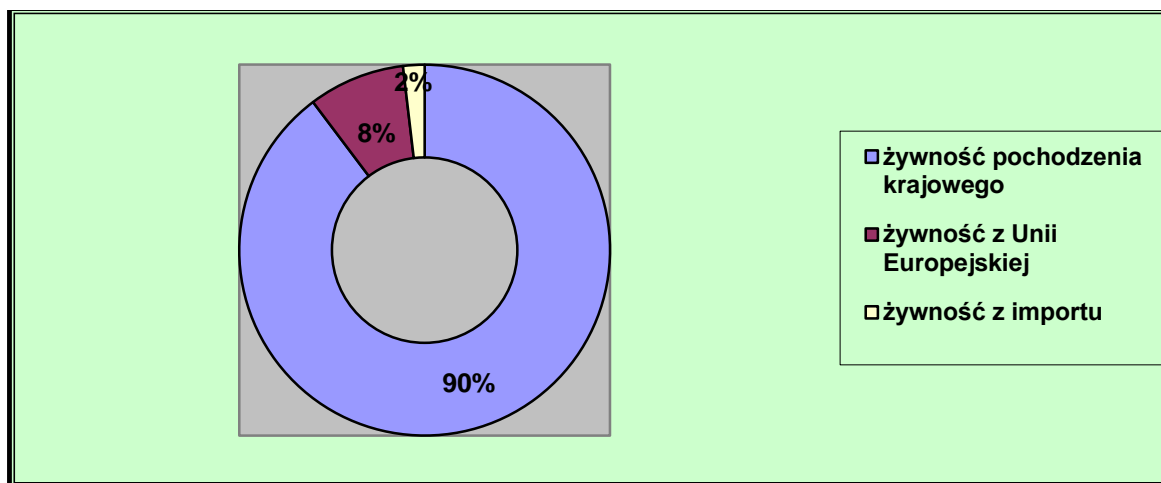
W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli przeprowadzonych w roku 2015 łącznie wydano 89 decyzji administracyjnych oraz nałożono 11 mandatów na łączną kwotę 1600 zł. Ponadto wystosowano 12 wystąpień do przedsiębiorców i kierownictwa zakładów.

2. Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego.

W roku 2015 łącznie zbadano laboratoryjnie 129 próbek, w tym 115 próbek żywności, 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 11 próbek sanitarnych oraz 2 próbki kosmetyków. Ponadto pobrano 4 próbki posiłków (w tym 1 posiłek obiadowy oraz 1 całodzienną rację pokarmową składającą się ze śniadania, obiadu i kolacji).

Struktura zbadanych próbek żywności ze względu na pochodzenie

W zakładach produkcji żywności pobrano 16 próbek, w tym 12 próbek żywności i 4 próbki sanitarne, w zakładach obrotu żywnością pobrano 106 próbek, w tym 96 próbek żywności krajowej, 9 próbek żywności z UE, 1 próbkę żywności z importu.

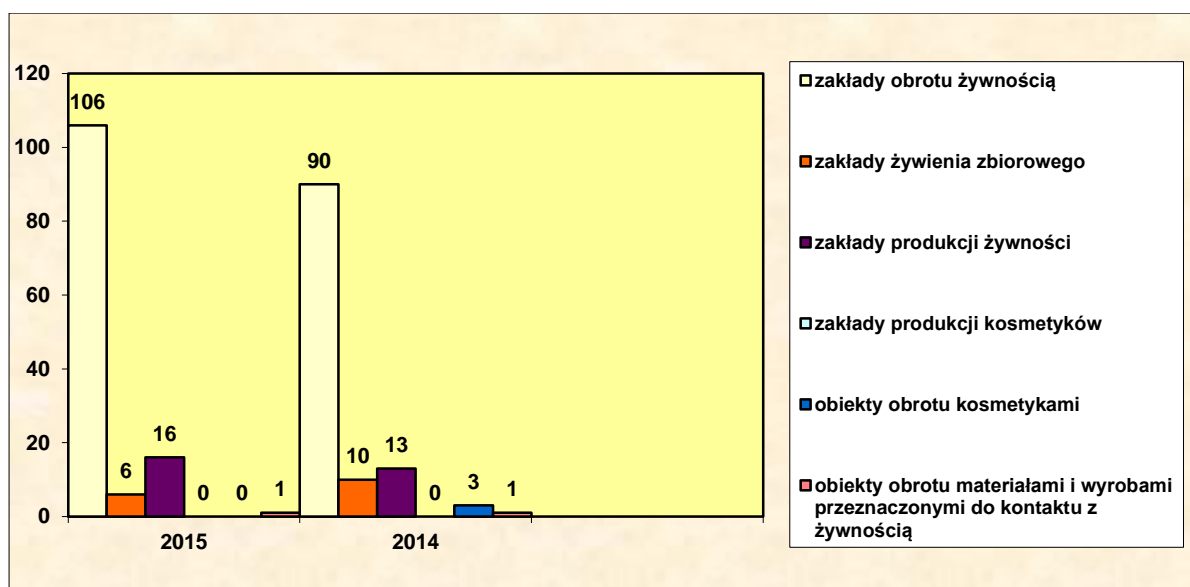
Ponadto pobrano 2 próbki kosmetyków. Z ogółu próbek pobranych z zakładów obrotu żywnością zakwestionowano 8 próbek żywności z uwagi na niewłaściwe znakowanie, w tym 2 próbki wędlin, 1 partię (5 próbek) wędlin drobiowych oraz 1 próbkę suplementu diety.

W zakładach żywienia zbiorowego pobrano 6 próbek wymazów sanitarnych. Wyniki badań nie wykazały niezgodności z przepisami prawa.

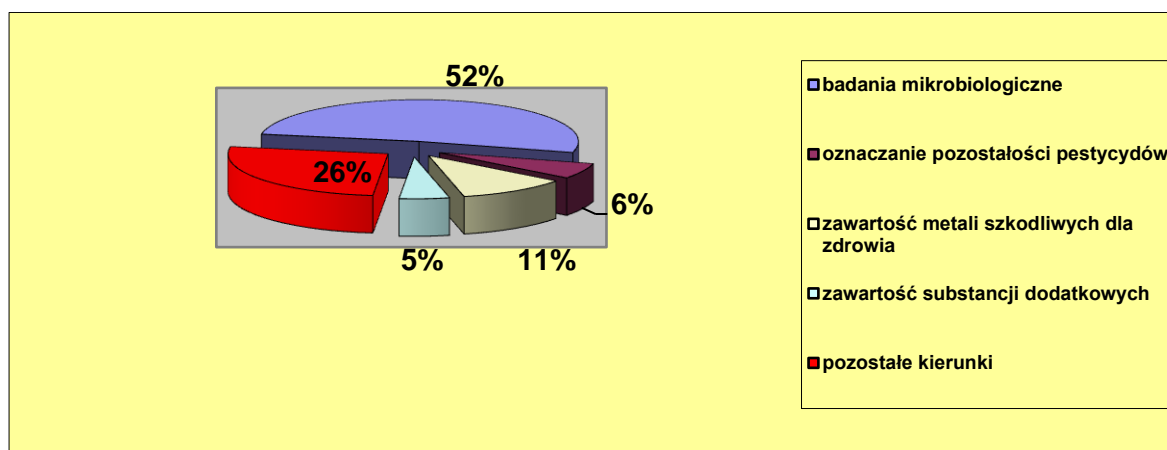
W obiektach obrotu materiałami i wyrobami pobrano 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Szczegółowe informacje odnośnie zbadanych asortymentów i kierunków badań przedstawiono na nw. wykresach

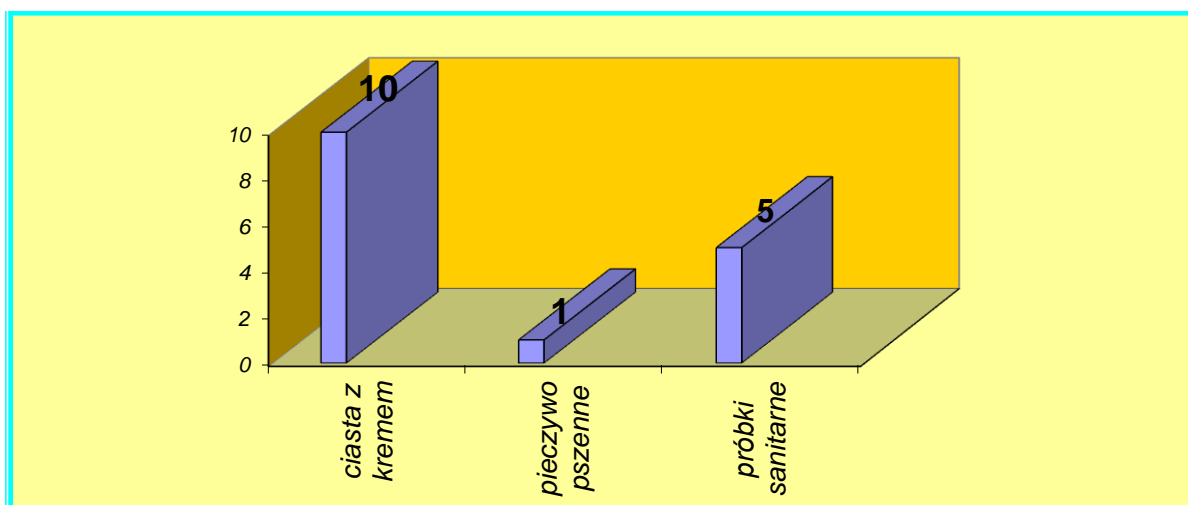
Liczba próbek pobranych w poszczególnych grupach obiektów w roku 2015 i 2014

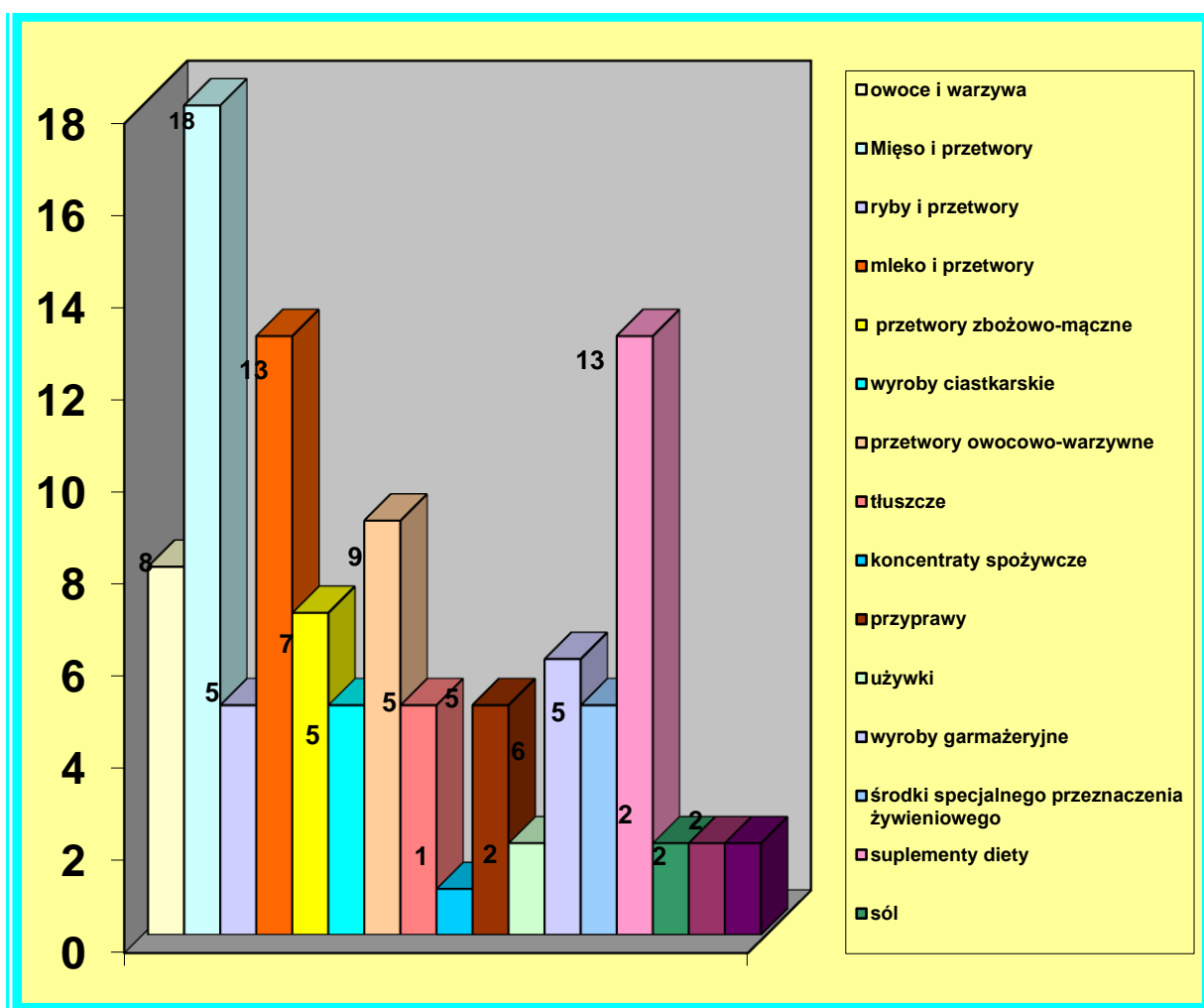
Struktura zbadanych w 2015 roku próbek żywności ze względu na kierunek badań

Liczba i asortyment próbek pobieranych w zakładach produkcji żywności w roku 2015

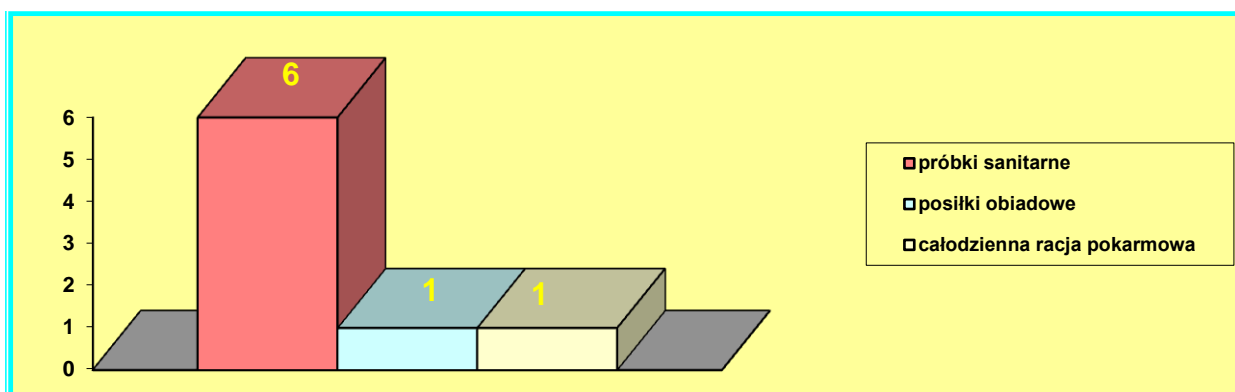

Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach obrotu żywnością w roku 2015

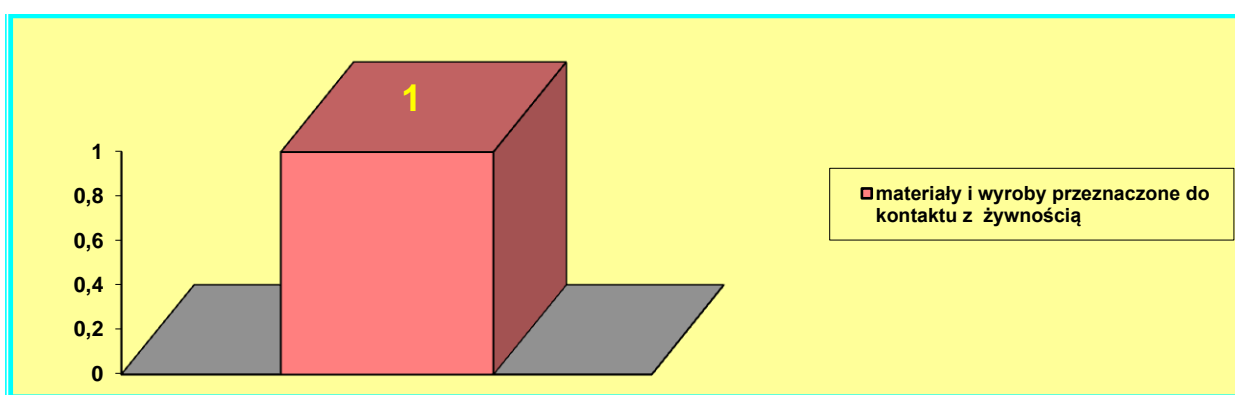

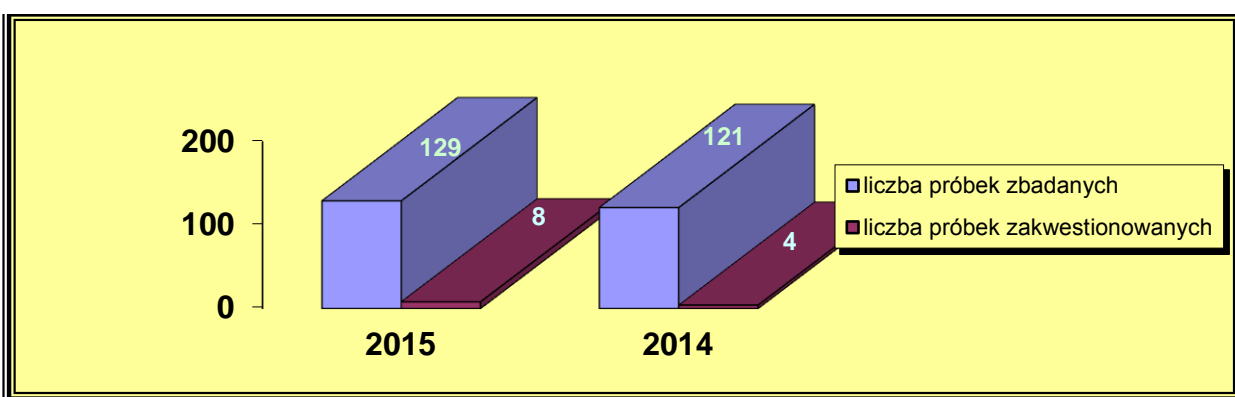
Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach żywienia zbiorowego w roku 2015

Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w roku 2015

Liczba zbadanych próbek i próbek kwestionowanych ze względu na naruszenie przepisów prawa żywnościowego w stosunku do roku 2014

III. Nadzór nad jakością zdrowotną produktów z importu wwożonych na teren powiatu grajewskiego

W 2015 r. przedsiębiorcy powiatu grajewskiego nie składali do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie wniosków o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej partii wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością lub partii środka

spożywczego/dozwolonej substancji dodatkowej/składnika żywności. W związku z powyższym nie prowadzono kontroli granicznych w miejscach docelowego przeznaczenia.

IV. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

„

Badaniami sposobu żywienia w 2015 roku objęto 30 obiektów żywienia zamkniętego, co stanowi 60% ogółu tego typu zakładów ujętych w ewidencji (w 2015r. badaniami objęto 36 obiektów, co stanowiło 78,26 % wszystkich obiektów tego typu).

Ocenę sposobu i jakości żywienia przeprowadzono w:

- 4 domach wczasowych,
- 1 domu pomocy społecznej z żywieniem cateringowym,
- 13 stołówkach szkolnych, w tym 11 z żywieniem cateringowym
- 3 stołówkach na koloniach i obozach,
- 5 przedszkolach, w tym 2 z żywieniem cateringowym
- 2 zakładach usług cateringowych.
- 2 innych zakładach żywienia.

W 2015r. laboratoryjnie oceniono 1 próbkę posiłku obiadowego pobranego w przedszkolu oraz 3 próbki stanowiące całodzienną rację pokarmową przeznaczoną dla pacjentów Szpitala Ogólnego w Grajewie pobraną w zakładzie usług cateringowych. W próbkach oznaczono wartość energetyczną, zawartość białka, tłuszczu, węglowodanów, procentowy udział energii z białka i z tłuszczu oraz zawartość NaCl, w całodzienniej racji pokarmowej oznaczono zawartość wapnia i żelaza. Wyniki badań racji pokarmowej przeznaczonej dla pacjentów szpitala wykazały niezgodności z zasadami racjonalnego żywienia, tj. we wszystkich próbkach stwierdzono zawyżoną zawartość soli. Wyniki badań racji pokarmowej wykazały duże odstępstwa między wynikami laboratoryjnymi a obliczeniami teoretycznymi dla zawartości tłuszczu w śniadaniu oraz zawartości białka w obiedzie i kolacji. Łączne zestawienie wyników racji pokarmowej wykazało, że otrzymana na drodze analizy zawartość białka w całodzienniej racji pokarmowej mieści się w dopuszczalnej granicy odchyień

od obliczeń teoretycznych sporządzonych na podstawie danych z raportów magazynowych. Natomiast zawartość tłuszczu przekroczyła dopuszczalne odchylenia.

Wyniki badań próbki posiłku obiadowego pobranego w przedszkolu również wykazały duże odstępstwa w zawartości białka i tłuszczu w stosunku do wartości deklarowanych. Ocenę żywienia pacjentów Szpitala Ogólnego w Grajewie przeprowadzono także na podstawie analizy zestawienia dekadowego produktów wykorzystanych do przyrządzania potraw przez firmę cateringową – wyniki analizy wykazały zawyżoną wartość energetyczną (136% realizacji średniego zapotrzebowania), za wysokie spożycie żelaza (139% realizacji), witaminy C (118% realizacji) i zawyżoną zawartość wapnia (140% realizacji). Udział energii z tłuszczu i węglowodanów właściwy w stosunku do założonych kryteriów, natomiast udział energii z białka przekroczył dopuszczalny poziom (10-15%) W 2015 r. oceniono 30 jadłospisów, zakwestionowano 5, co stanowi 16,7% ogółu zbadanych (w 2015r. – 10%). Najczęściej przyczyną kwestionowania była zbyt mała ilość lub brak dodatków owocowo-warzywnych, a także zbyt częste serwowanie potraw smażonych . W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi nieprawidłowości w sposobie i jakości żywienia wystosowano 7 wystąpień do dyrektorów zakładów informujących o stwierdzonych niezgodnościach z zasadami racjonalnego żywienia i wskazujących na konieczność podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

V. Działalność administracyjna i represyjna będąca wynikiem urzędowych kontroli żywności na przestrzeni lat 2013-2015

Rok	Ilość obiektów ewidencji	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość wydanych decyzji	Ilość mandatów	Suma mandatów
2013	454	588	92	31	3750
2014	538	517	84	28	3100
2015	566	428	89	11	1600

VI. Wnioski

1. Stan sanitarno-techniczny zakładów nie uległ znacznej zmianie w stosunku do danych z roku 2014. Na podstawie ocen ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności dokonanych w oparciu o obowiązujące kryteria zawarte w arkuszach oceny zakładu nie stwierdzono zakładów o wysokim ryzyku, tym nie mniej w części obiektów stwierdzano nieprawidłowości stanowiące naruszenie przepisów prawa. W związku z powyższym konieczna jest kontynuacja działań mających na celu mobilizację przedsiębiorców do poprawy sytuacji w powyższym zakresie, a także konsekwentne egzekwowanie od przedsiębiorców nakładanych obowiązków prawa żywnościowego.

2. W porównaniu do roku 2014 stwierdzono zwiększenie odsetka kwestionowanych środków spożywczych wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego. Próbki zostały zakwestionowane z uwagi na nieprawidłowe znakowanie.

3. W porównaniu do roku 2014 stwierdzono znaczną poprawę w zakresie wdrażania systemów GHP/GMP w nadzorowanych zakładach żywności i żywienia - 57,24 % zakładów funkcjonujących na terenie powiatu grajewskiego posiada wdrożone systemy GHP/GMP (w roku 2014 - 41,45%), natomiast stwierdzono nieznaczny spadek zakładów posiadających system HACCP - w roku 2015 stwierdzono 9,36% zakładów z wdrożonym system HACCP (w roku 2014 system HACCP posiadało 10,41 % zakładów). W związku z powyższym konieczne są dalsze działania w kierunku mobilizowania przedsiębiorców do wdrażania systemów GHP/GMP i HACCP.

4. W roku 2015 stwierdzono pogorszenie jakości żywienia w placówkach zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego o czym świadczy znaczne zwiększenie odsetka kwestionowanych jadłospisów. W roku 2015 zakwestionowano 16,7% jadłospisów (w roku 2014 – 10%). Szczególnie niepokojący jest fakt, iż stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły żywienia dzieci i młodzieży, w tym dzieci w przedszkolach, w związku z powyższym konieczne jest kontynuowanie działań w zakresie promowania zasad racjonalnego żywienia.

EPIDEMIOLOGIA

Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych i zapobiegania chorobom zakaźnym.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą na terenie powiatu grajewskiego. W 2015 roku pełniono nadzór nad 45 placówkami, w tym:

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze:

- przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie - 16
- ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, inne ogółem – 3

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową

- indywidualne praktyki lekarskie ogółem – 19
  - w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów – 13
  - indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem – 6
  - w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów – 1
- Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek - 1

Podmioty lecznicze oceniane były w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, w tym prawidłowości prowadzonych procesów sterylizacji, dezynfekcji i postępowania z odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego.

W 2015 roku pracownicy Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie przeprowadzili 84 kontrole sanitarne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w tym jedną kontrolę doraźną w Szpitalu Ogólnym w Grajewie w związku ze zgłoszonym ogniskiem epidemicznym *Clostridium Difficile*. Nie wydano decyzji zobowiązujących do poprawy stanu sanitarno – technicznego. Stan techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy określić jako dobry.

Na dzień 31.12.2015r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie zarejestrowanych było 22 autoklawy służące do sterylizacji narzędzi wielorazowego użytku. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że sterylizacja prowadzona jest skutecznie, zgodnie z opracowanymi procedurami, dokumentacja z powyższego zakresu prowadzona jest właściwie we wszystkich kontrolowanych placówkach.

Podczas prowadzonego nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono, że preparaty dezynfekcyjne występowały w wystarczających ilościach, przechowywane były prawidłowo, daty ważności środków dezynfekcyjnych aktualne, ponadto wszystkie preparaty stosowane były zgodnie z przeznaczeniem i zaleceniami producentów. Pojemniki stosowane do dezynfekcji narzędzi wielorazowego użytku spełniają niezbędne wymagania, są trwałe, przykrywane z wyjmowanymi sitami, wielkością dopasowane do ilości dezynfekowanego wsadu.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego prowadzona jest prawidłowo w miejscu ich wytwarzania i składowania. Wszystkie placówki, w których wytwarzane są odpady medyczne mają wydzielone pomieszczenia i urządzenia do składowania odpadów, stosowane są prawidłowe pojemniki na odpady medyczne o ostrych końcówkach. Wszystkie kontrolowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną podmioty zawarły umowy z firmami świadczącymi usługi w zakresie odbioru i utylizacji odpadów medycznych.

Choroby zakaźne

Na terenie powiatu grajewskiego sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w 2015r. była stabilna. Największy spadek zachorowań odnotowuje się w zgłoszeniach boreliozy, w stosunku do ubiegłego roku liczba ta zmniejszyła się o 25 przypadków. Odnotowano niewielki wzrost zachorowań w takich jednostkach chorobowych jak: salmonelloza i krztusiec tj. o 6 przypadków w obu chorobach w stosunku do roku ubiegłego. Natomiast znaczny wzrost zachorowań wystąpił w przypadku ospy wietrznej – 65 przypadków więcej ja w roku 2014. W 2015 roku do PSSE w Grajewie wpłynęły ogółem 472 zgłoszenia chorób zakaźnych.

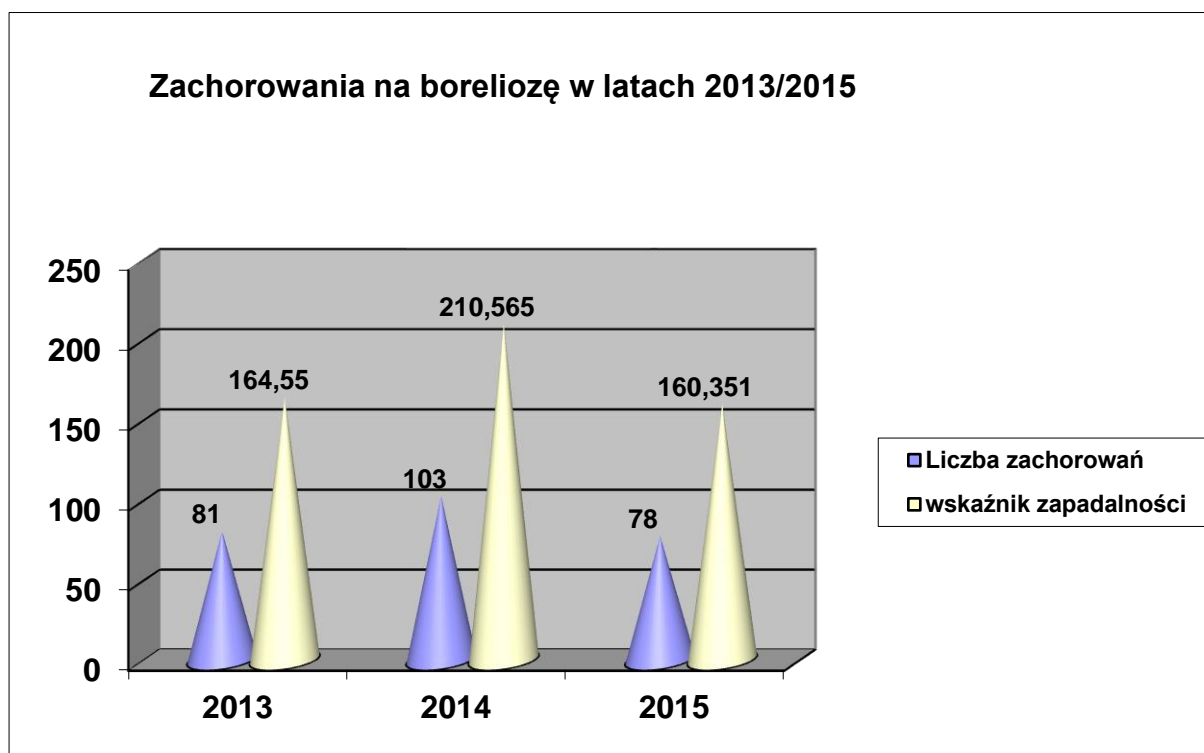
**SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA Z TERENU POWIATOWEJ STACJI
SANITARNO -EPIDEMIOLOGICZNEJ W GRAJEWIE ZA 2015r.**

Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności
1.	Salmonellozy zatrucia pokarmowe	21	43,171
2.	Salmoneloza posocznica	1	2,055
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez E. coli biegunkotwórczą	2	4,111
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile	7	14,390
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	38	78,120
6.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	2	4,111
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	19	39,060
8.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	8	16,446
9.	Krztusiec	6	12,334
10.	Płonica (szkarlatyna)	8	16,446
11.	Choroba meningokokowa, inwazyjna	1	2,055
12.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna – róża	1	2,055
13.	Kiła późna	1	2,055
14.	Kiła inne postacie kiły i kiła nieokreślona	1	2,055
15.	Borelioza (choroba z Lyme)	78	160,351
16.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	19	39,060
17.	Kleszczowe zapalenie mózgu	1	2,055
18.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone	1	2,055
19.	Ospa wietrzna	243	499,558
20.	Różyczka	1	2,055
21.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B – przewlekłe i BNO	2	4,111
22.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C: wg definicji przypadku -2014r.	1	2,055
23.	Nowo wykryte zakażenia HIV	1	2,055
24.	Bąblowica	1	2,055

25.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna – zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	2,055
26.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	3	6,167
24.	Grypa	Ogółem – 2362	4,855
		0-4 – 532	1,093
		5-14 – 531	1,091
		15-64-1045	2,148
		65>254	522,171

1. Zachorowalność na boreliozę w latach 2013/2015

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2013	81	164,550
2014	103	210,565
2015	78	160,351

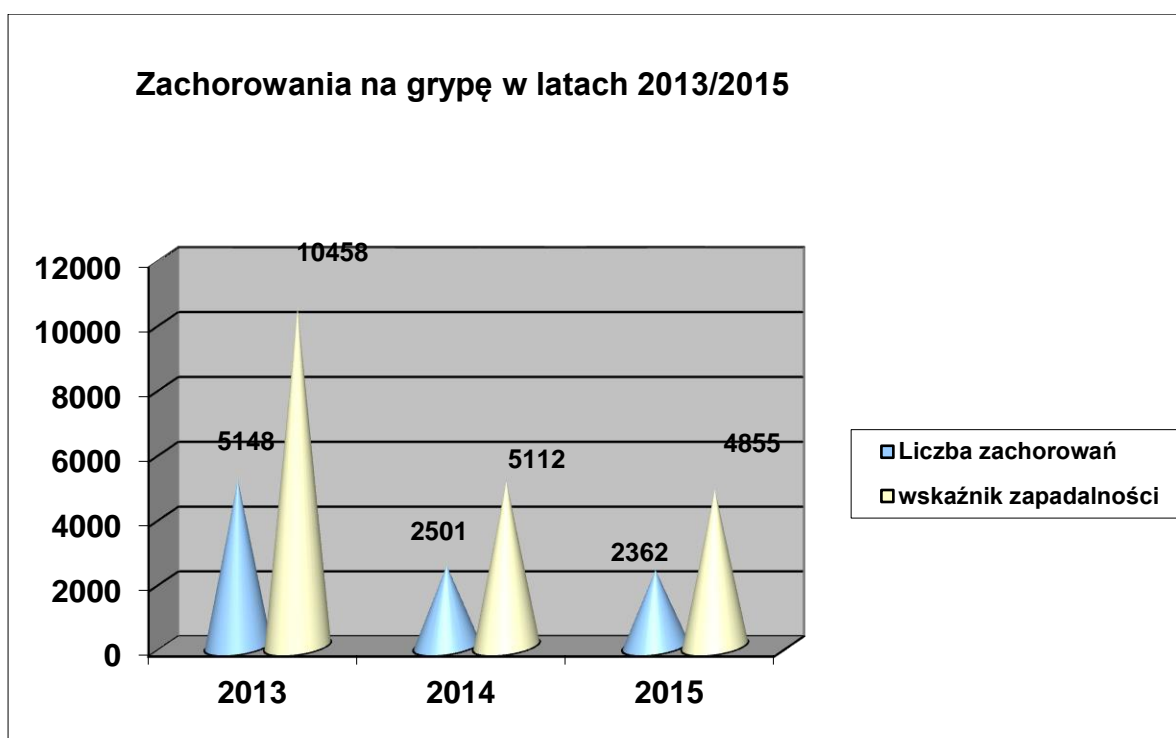

Powiat grajewski jest terenem endemicznym dla boreliozy, zachorowania są związane z istnieniem terenów przyrodniczych, w których krążą przenoszące zakażenia kleszcze, w 2015r. możemy zaobserwować dość znaczny spadek zachorowań na boreliozę w stosunku do 2014 roku.

2. Zachorowalność na grypę w latach 2013/2015

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2013	5148	10458
2014	2501	5112
2015	2362	4855

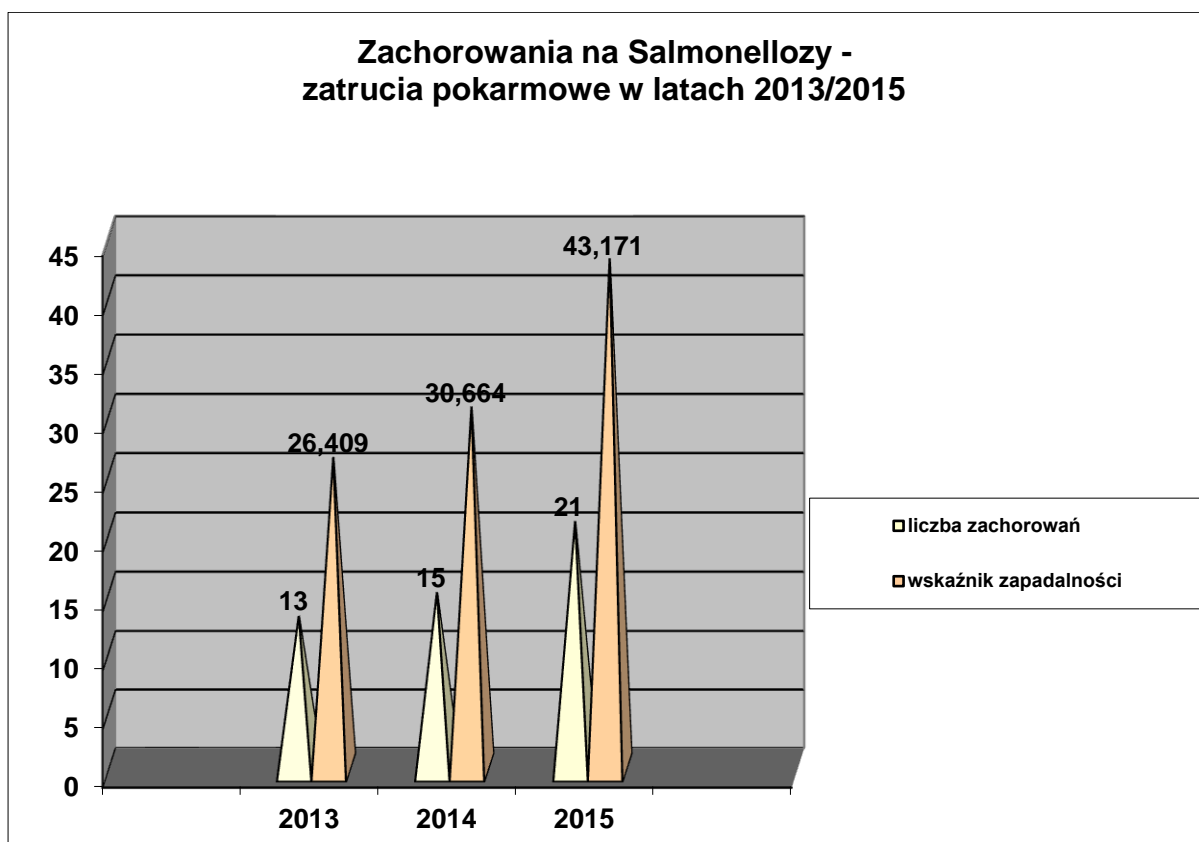

Na podstawie przedstawionego wykresu możemy stwierdzić, iż w 2015r. wystąpił spadek zachorowań na grypę, nie zarejestrowano ani jednego przypadku grypy wywołanej wirusem typu AH1N1.

Według MZ - 54 sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych za rok 2015 na terenie powiatu grajewskiego zaszczepiło się p/grypie sezonowej 848 osób w różnych przedziałach wiekowych.

3. Zachorowalność na Salmonellozy – zatrucia pokarmowe w latach 2013/ 2015

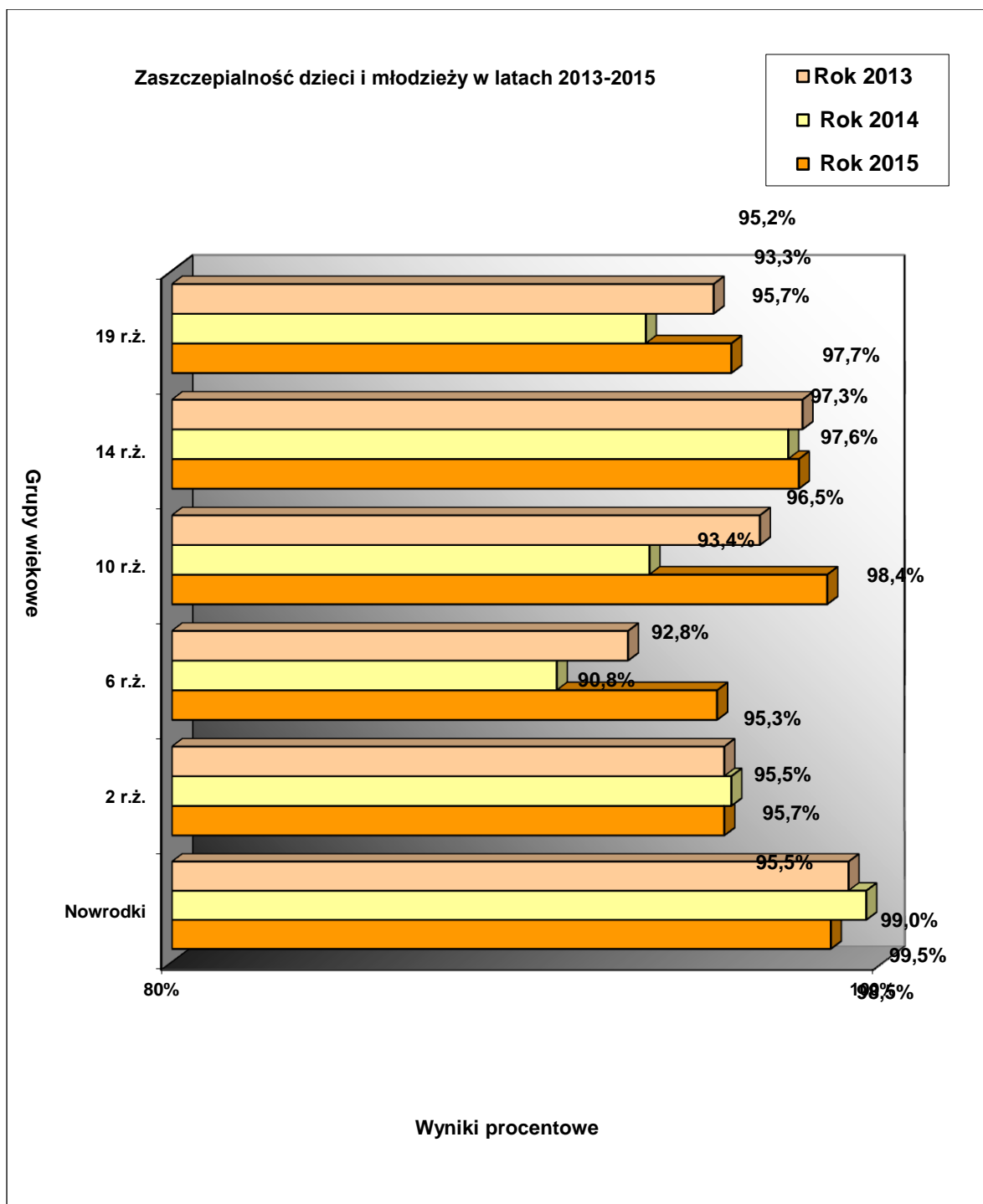
rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2013	13	26,409
2014	15	30,664
2015	21	43,171

Na przestrzeni 3 lat obserwuje się wzrost zachorowań na zakażenia wywołane pałeczkami Salmonella; wiek osób zakażonych waha się od 2 m-ca życia do 90 roku życia. Wśród zgłoszonych przypadków wystąpiło 1 zbiorowe (rodzinne) ognisko zatrucia pokarmowego.

Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych

Na terenie powiatu grajewskiego znajduje się 19 punktów szczepień. W 2015 roku przeprowadzono ogółem 24 kontrole. Szczepienia ochronne w 2015 roku były realizowane zgodnie z aktualnym Programem Szczepień Ochronnych, objęto nimi 4100 dzieci i młodzieży szkolnej (dane wg sprawozdania MZ-54 za 2015r.). Na terenie powiatu grajewskiego w 2015r. nie wystąpił żaden odczyn poszczepienny.

HIGIENA KOMUNALNA

Ocena zaopatrzenia ludności powiatu grajewskiego w wodę do spożycia za rok 2015.

W powiecie grajewskim źródłem zaopatrzenia w wodę ludności są wody podziemne. Dokonana ocena jakości wód podziemnych wskazuje, że jakość jej w większości ujęć dla zbadanych parametrów mieści się w klasie II- IV.

W powiecie grajewskim zamieszkuje 48 643 mieszkańców z czego 44 792 osoby korzystają z wody z 14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę nadzorowanych przez PSSE Grajewo i 3 wodociągów nadzorowanych przez PSSE Kolno, PSSE Mońki ,PSSE Łomża

**W gminie Wąsosz: 352 osoby korzystały z wodociągu Gnatowo ,
W gminie Radziłów: 50 osób korzysta z wody z wodociągu Nowa Kubra,
W gminie Grajewo : 13 osób korzysta z wody z wodociągu Zalesie oraz 140 osób korzysta z wody z wodociągu Osowiec.**

Wszystkie wodociągi objęte były monitoringiem kontrolnym i przeglądowym. Próby wody do badań pobierane były w ustalonych stałych miejscach poboru z częstotliwością zależną od wielkości produkcji wody. Pobrano 70 prób wody w ramach monitoringu kontrolnego oraz 15 prób w ramach monitoringu przeglądowego.

Z wody wodociągowej o niekwestionowanej jakości wody na koniec 2015r. korzystało 44 792 osoby tj.100%

Nadal wśród najczęstszych przyczyn kwestionowania wody w ciągu roku były ponadnormatywne przekroczenia parametrów: mangan, mętność, amonowy jon, oraz bakterie gr.coli

W trakcie roku 2015 kwestionowano:

kwestionowany mangan			
liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	nazwa/y wodociągów/ gmina
2391	5,34	2	wodociąg ławsk gm.Wąsosz, wodociąg Radziłów gm.Radziłów

kwestionowana mętność			
liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	nazwa/y wodociągów / gmina
8209	18,33	5	wodociąg Ławsk gm.Wąsosz, wodociąg Radziłów gm.Radziłów, wodociąg Wojewodzin gm.Grajewo , wodociąg Niedźwiadna gm.Szczuczyn, wodociąg Zalesie gm.Wąsosz

kwestionowany jon amonowy			
liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	nazwa/y wodociągów / gmina
7078	15,80	4	wodociąg Szczuczyn gm.Szczuczyn, wodociąg Ławsk gm.Wąsosz, wodociąg Radziłów gm.Radziłów, wodociąg Niedźwiadna gm.Szczuczyn,

stwierdzono bakterie grupy coli

liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	Nazwa wodociągu z przekroczeniami, gmina	liczba dni trwającego przekroczenia	przyczyna zanieczyszczenia	działania PIS podjęte, celem uzyskania poprawy jakości wody	działania naprawcze administratora wodociągu, celem uzyskania poprawy jakości wody
12037	26,87	1	Niedźwiadna gm.Szczuczyn	36	w zw.z podłączeniem nowej studni	decyzja z rygiorem natychmiastowej wykonalności	przeprowadzono dezynfekcję studni i sieci oraz przeprowadzono ponowne badanie wody
		1	Rajgród gm.Rajgród	5	zastoiny wody	wysłano telefonogram	płukanie sieci i przeprowadzono ponowne badanie wody
		1	Wojewodzin gm.Grajewo	15	zastoiny wody	wysłano telefonogram	płukanie sieci i przeprowadzono ponowne badanie wody
		1	Święcienin gm.Radziłów	5	zastoiny wody	wysłano telefonogram	płukanie sieci i przeprowadzono ponowne badanie wody
		1	Wąsosz gm.Wąsosz	5	zastoiny wody	wysłano telefonogram	płukanie sieci i przeprowadzono ponowne badanie wody

Zestawienie liczby ludności korzystającej z wody wodociągowej do liczby ludności zamieszkującej miasto/gminę

Miasto	Gmina	Nazwa wodociągu	Liczba ludności korzystającej z wody wodociągowej	Liczba ludności zamieszkującej
Grajewo		Grajewo	21 077	22 243
Szczuczyn		Szczuczyn	3396	3449
Rajgród		Rajgród	1420	1625
	Szczuczyn	Szczuczyn	2761	2809
		Niedźwiadna Wólka		
	Rajgród	Rajgród	2402	3782

	Wąsosz	Zalesie	3843	3843
		Ławsk		
		Wąsosz		
	Radziłów	Słucz	4908	4908
		Radziłów		
		Święcienin		
		Łoje Awissa		
	Grajewo	Białaszewo	4985	5984
		Wojewodzin		

92% mieszkańców powiatu grajewskiego korzysta z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia

Wykaz producentów wody zaopatrujących ludność na terenie powiatu grajewskiego

1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Grajewie/**wodociąg Grajewo/**
2. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rajgrodzie/**wodociąg Rajgród/**
3. Gmina Grajewo /**wodociąg Wojewodzin i Białaszewo/**
4. Zakład Komunalny w Radziłowie/**wodociąg Radziłów, Słucz, Łoje Awissa, Święcienin/**
5. Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne w Szczuczynie Spółka zo.o –
/wodociąg Szczuczyn, Niedźwiadna, Wólka/
6. Wodociągi Wiejskie sp.zo.o w Łomży/**wodociąg Wąsosz, Zalesie, Ławsk/**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie w celu uzyskania poprawy jakości wody wydał 31 decyzji /w tym 5 zmieniających termin wykonania zaleceń, 2 na stan techniczny SUW w Słucz, Radziłów, 3 na przekroczenia fizykochemiczne, 1 na przekroczenie mikrobiologiczne, 7 decyzji umarzających postępowanie oraz 13 decyzji płatniczych . Nie wydano decyzji unieruchamiających wodociągi - zakazujących korzystania z wody dostarczanej ludności

Wystosowano 1 wystąpienie / dotyczące niewłaściwego zapachu w wodociągu Ławsk . Komunikatów o pogorszeniu jakości wody nie wydano. W wydanych ocenach jakości wody do Władz Miast i Gmin wnoszono o informowanie mieszkańców o jakości wody do spożycia zgodnie z art12 ust.1 i ust 2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001r o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U z 2006r Nr 123 poz.858)

W 2015r wydano 50 ocen jakości wody /44 okresowe i 6 obszarowych/. Właściciele wodociągów informują mieszkańców korzystających z wody wodociągowej o jej jakości poprzez umieszczenie powyższych ocen na tablicach ogłoszeń w swoich urzędach oraz na stronach BIP.

Zgodnie z obowiązującymi w 2015r wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r.w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U z 2007r Nr 61 poz.417z późn.zm) przedsiębiorstwa wodociągowe – kanalizacyjne realizowały kontrolę wewnętrzną poprzez :

- Wyznaczenie stałych punktów czerpalnych służących do pobierania próbek wody
- Przeprowadzenie badania w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądownego.
- Ustalenie częstotliwości badań , zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U z 2007r Nr 61 poz.417z późn.zm) w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grajewie

O pogorszeniu się jakości wody informowano Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie telefonicznie i pisemnie. Następnie podejmowano działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody.

Efektom prowadzonego monitoringu jakości wody , było szybkie stwierdzenie ewentualnych odchyłeń parametrów, a co za tym idzie podjęcie szybkich działań zmierzających do poprawy jej jakości przez administratorów lub prowadzenie postępowania administracyjnego przez PSSE Grajewo.

Uzyskiwano poprawę jakości wody w ciągu roku : poprzez intensywne płukanie sieci, dezynfekcję, wymianę sprzężarek. drobne prace modernizacyjne.

W efekcie prowadzonego postępowania administracyjnego jakość wody ulegała poprawie

W roku 2015 nie zarejestrowano kąpielisk- w ewidencji było **6 miejsc wykorzystywanych do kąpeli**. Badania wody wykonywali organizatorzy tych miejsc. Woda z miejsc wykorzystywanych do kąpeli wg dostarczonych przez organizatorów sprawozdań nadawała się do kąpeli przez cały sezon turystyczny

- przesyłano do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w miarę potrzeb pliki o jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpeli .
- w okresie od czerwca 2015r do połowy września wydano 10 bieżących ocen jakości wody z miejsc wykorzystywanych do kąpeli.

Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej z zakresu higieny komunalnej

Na terenie powiatu grajewskiego kontroli stanu sanitarno-technicznego podlegały następujące obiekty: placówki służby zdrowia , domy pomocy społecznej, obiekty wczasowo- turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, dworzec autobusowy, poczekalnia i przystanek PKS, stacja PKP, ustęp publiczny, przystań żeglarska, tereny rekreacyjne, kino, domy kultury, obiekty świadczące usługi noclegowe i gospodarstwa agroturystyczne, obiekty sportowe, domy przedpogrzebowe, pole namiotowe, stacje paliw, cmentarze oraz środki transportu publicznego.

W ewidencji w 2015r. ujęte były 142 obiekty, w tym skontrolowano 129 (trzydzieści obiektów nie prowadziło działalności w 2015r.), Wykonane kontrole dotyczyły 90,85% wszystkich obiektów.

W grupie obiektów świadczących usługi noclegowe stwierdzono 2 naruszenia sanitarno-techniczne, zaś w 1 wydano decyzję przedłużającą zalecenia wydane podczas kontroli w roku 2014. Naruszenia w w/w obiektach usunięto i na koniec 2015 roku oceniono jako dobre.

Kolejną grupą obiektów nadzorowanych są środki transportu – do przewozu ludzi (autobusy), środki transportu sanitarnego (do przewozu chorych) oraz środki do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. W 2015r roku skontrolowano 13 autobusów, 4 samochody do przewozu chorych oraz 6 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Stan sanitarno- techniczny wszystkich skontrolowanych środków transportu oceniono jako dobry.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie w 2015 roku ujętych było 56 obiektów świadczące usługi tj. zakłady fryzjerskie , zakłady kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady świadczące łącznie więcej niż jedną usługę. Przeprowadzono 53 kontrole. W jednym zakładzie fryzjersko-kosmetycznym stwierdzone naruszenie sanitarno-techniczne - wydano decyzję administracyjną , stwierdzone uchybienia zostały wykonane . Ponadto w tej grupie zakładów nie skontrolowano 3 obiektów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi nadzór nad właściwym postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi. W 2015 roku wpłynęły 24 wnioski o ekshumację. Zgodnie z procedurą wydano 28 decyzji zezwalających na ekshumację. Prowadzono na bieżąco nadzór nad ekshumacją zwłok, dokonano 27 kontroli. Na bieżąco wydawano zezwolenia na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy - wydano 22 postanowienia z pozytywną opinią.

Dokonano oceny stanu sanitarnego przygotowania do sezonu letniego, miejscowości, obiektów i tras turystycznych przed sezonem na 2015 rok na terenie powiatu grajewskiego. W sezonie letnim dokonano kontroli terenów rekreacyjnych ze zwróceniem szczególnej uwagi na miejsca wypoczynku dla dzieci (w tym stanu sanitarno-technicznego piaskownic wraz z częstotliwością wymiany piasku). Skontrolowano 19 placów zabaw dla dzieci znajdujących się na terenach rekreacyjnych , osiedlach mieszkaniowych i w parkach

Ponadto rozpatrzono 13 wniosków o wydanie zezwolenia na organizowanie imprez masowych i wydano 13 opinii pozytywnych.

W ramach działań na rzecz poprawy stanu sanitarnego miast i gmin - wystosowano 4 wystąpienia w związku z przygotowaniem do sezonu letniego 2015 .Realizując kontrole kompleksowe zwracano uwagę na przestrzeganie zakazu palenia w kontrolowanych obiektach.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA ORAZ PLACÓWEK WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE POWIATU GRAJEWSKIEGO W 2015 ROKU.

W 2015 roku pod nadzorem Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie na terenie powiatu grajewskiego było: 47 stałych obiektów oświatowo-wychowawczych (1 żłobek, 4 przedszkola samodzielne, 14 innych form wychowania przedszkolnego, 16 szkół podstawowych samodzielnych, 5 szkół gimnazjalnych samodzielnych, 5 zespołów szkół /2 zespoły w skład których wchodzi: szkoła podstawowa + gimnazjum; 2 zespoły w skład których wchodzi przedszkole + szkoła podstawowa oraz 1 zespół szkół w skład którego wchodzi: przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum/, 1 przedszkole w szkole podstawowej; 1 placówka pracy pozaszkolnej (szkoła muzyczna) oraz 35 placówek wypoczynku dzieci i młodzieży (1 placówka zimowego wypoczynku i 34 placówki letniego wypoczynku).

W 2015:

wpisano do ewidencji obiektów:

1. Punkt przedszkolny w Szkole Podstawowej w Niecikach
wykreślono z ewidencji obiektów w związku z likwidacją;
2. Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym w Mścichach

W 2015r dokonano 104 kontroli, wydano 5 decyzji administracyjnych (merytorycznych), w tym 1 zmieniającą termin wykonania zaleceń. Podczas 4 kontroli szkół podstawowych stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły: złego stanu technicznego szkolnych pomieszczeń sanitarnych, stanu technicznego pomieszczenia magazynku sprzętu sportowego, stanu technicznego ścian w klasach, stanu podłogi w szatni szkolnej, stanu stolarki drzwiowej.

Warunki zdrowotne w placówkach nauczania i wychowania określano na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do potrzeb tego typu placówek, zaopatrzenia w instalację: kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną;
- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów;
- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii;
- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie;
- form prowadzonego dożywiania w szkołach;
- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Baza lokalowa i stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

W wyniku prowadzonego nadzoru warunki sanitarno-higieniczne w obiektach ulegają systematycznej poprawie. Jednak w dalszym ciągu istnieją placówki działające w obiektach nie spełniających warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

PRZEDMIOT OCENY	ROK 2014	
	Liczba placówek	%
Liczba skontrolowanych obiektów stałych	47	100
Placówki w budynkach nieprzystosowanych	2	4,2 %
Budynki w złym stanie technicznym	0	0
Budynki w złym stanie higienicznym	0	0
Placówki w budynkach bez wodociągów	0	0
Placówki w budynkach bez kanalizacji	0	0
Niewystarczająca liczba urządzeń ustępowych	0	0
Korzystanie z ustępów zewnętrznych	0	0

W 2015r odnotowano poprawę warunków higienicznych i zdrowotnych w niżej wymienionych placówkach poprzez:

- remontu części sal dydaktycznych dokonano:
  - w 3 szkołach podstawowych,
  - w 1 gimnazjum
  - w 3 zespołach szkół
- remontu części pomieszczeń zaplecza sanitarnego dokonano :
  - w 1 szkole podstawowej
  - w 2 zespołach szkół

w 1 szkole podstawowej i w 1 zespole szkół dostosowano wysokość urządzeń sanitarnych do wzrostu małych dzieci

- inne

- w 1 szkole podstawowej dokonano remontu pomieszczeń przeznaczonych na bibliotekę szkolną (wylanie nowej posadzki, położenie nowej wykładziny, równanie i malowanie ścian i sufitów, wyposażenie pomieszczenia w nowe meble)

- Prace konserwatorsko- porządkowe

We wszystkich placówkach przeprowadzono prace konserwatorskie i drobne remonty, polegające m.in. na:

malowaniu pomieszczeń szkolnych, uzupełnienie ubytków tynku, bieżące naprawy sprzętu i urządzeń, wykonanie prac naprawczych z zakresu stolarki, elektryki i hydrauliki

Ocena realizacji innych form wychowania przedszkolnego

Na terenie powiatu grajewskiego działało w 2015 r. 14 innych form wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego), 12 zlokalizowanych w budynkach szkół podstawowych i 2 zlokalizowane w budynkach świetlic wiejskich. Wszystkie inne formy wychowania przedszkolnego skontrolowano. Nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

Tabela 1

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2015	575	29	0	0	189	29	17	5

Ilość szkół -29 (w tym: 16 szkół podst. samodzielnych i 5 w zespołach + 5 gimnazjów samodzielnych i 3 gimnazja w zespołach)

Tabela 2

Rok	Umeblowanie sal zabaw w przedszkolach			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane	
	Liczba zbadanych dzieci	Ilość przedszkoli	Liczba dzieci	Ilość przedszkoli
2015	333	22	0	0

Ilość przedszkoli w 2015 - 22 (w tym: 4 przedszkola samodzielne, 1 przedszkole przy szkole podstawowej,

14 innych form wychowania przedszkolnego, 3 przedszkola w zespołach szkół)

Dożywianie uczniów.

Ze względu na długi okres pobytu w szkole, często wydłużony o czas dojazdu, spożywanie posiłku w szkole staje się koniecznością. Na podstawie danych liczbowych zebranych na temat dożywiania prowadzonego przez szkoły podstawowe (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół) oraz gimnazjalne (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół), ustalono, że w 2015 roku z dożywiania skorzystało:

	posiłki dwudaniowe	posiłki jednodaniowe	śniadania	napój (mleko białe, mleko smakowe,)
2015r.	1734 uczniów	302	36 uczniów	2843 uczniów
W tym 1371 uczniów korzysta z posiłków dofinansowanych przez MOPS, GOPS, OPS				

Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi.

Pod nadzorem PSSE w Grajewie znajdują się 2 pracownie chemiczne zlokalizowane w 2 gimnazjach wchodzących w skład zespołów szkół posiadające niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny. Skontrolowane pracownie chemiczne posiadają aktualne spisy posiadanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, ich karty charakterystyki. Niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny są przechowywane i używane we właściwych warunkach.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach szkolnych.

Liczba placówek		Liczba placówek posiadających tylko:			Liczba placówek posiadających	
W ewidencji	skontrolowanych	salę gimnastyczną	salę rekreacyjną/zastępczą	boisko sportowe	salę gimnastyczną z boiskiem	szkolny zespół sportowy
26	26	0	0	6 (w tym 4 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum)	9	13

Liczba placówek: 16 szkół podstawowych samodzielnych, 5 gimnazjów samodzielnych, 5 zespołów szkół

Ocena przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2015/2016.

Dokonano oceny stanu przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Na 26 szkół w ewidencji skontrolowano 18. Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie skontrolowane placówki są przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. W czasie wakacji nie przeprowadzono remontów generalnych, dokonano prac konserwatorskich i drobnych remontów.

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży

Liczba placówek – 35 (wypoczynek zimowy - 1, wypoczynek letni - 34).

W trakcie trwania wypoczynku dokonano 35 kontroli w tym: 5 kontroli wspólnych z Policją (przedstawiciele Posterunku Policji w Rajgrodzie) - pod kątem zapewnienia porządku publicznego na terenie wypoczynku dzieci i młodzieży oraz 4 kontrole warunków letniego wypoczynku wspólnie z przedstawicielami Kuratorium Oświaty w Białymstoku Delegatura w Suwałkach.

Wszystkie skontrolowane placówki wypoczynku zapewniły opiekę wychowawczą i medyczną oraz właściwe warunki wypoczynku. Z wypoczynku letniego skorzystało 1396 uczestników, a z zimowego 20.

Higiena Pracy

1. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego.

Głównym celem nadzoru sprawowanego przez pion higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia człowieka, źródeł ich powstawania oraz stopniowa eliminacja ze środowiska pracy. Natomiast w przypadku braku takich możliwości znaczące ograniczenie ich wpływu na zdrowie zatrudnionych celem zapobieżenia powstawania chorób zawodowych.

W 2015 roku w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego figurowało 148 zakładów, zatrudniających 3033 pracowników. Do kontroli ujęto 55 podmiotów skontrolowano 55 zakładów, w których pracowało 2369 osób. W 2015 roku przeprowadzono 55 kontroli sanitarnych.

1.1. Weryfikacja zagrożeń wywołanych czynnikami szkodliwymi dla zdrowia.

Weryfikacja zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia przeprowadzona na podstawie wyników pomiarów i analiz wykazała, że w warunkach tych czynników pracowało 1519 osób. Na terenie powiatu grajewskiego nie było zakładów, w których przekroczone są normatywy najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów i związków toksycznych (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu i wibracji (NDN).

1.2 Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi.

W zakresie prowadzonego nadzoru nad realizacją przez pracodawców rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24.07.2012 r w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 3 kontrole w 3 zakładach pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. Pracujących w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym było 10 osób. W kontakcie z benzenem było 10 osób. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.3 Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3, wynikający z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomani.

Na terenie powiatu grajewskiego w 2015 r w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o przeciwdziałaniu narkomani przeprowadzono 8 kontroli w 8 zakładach, w których wprowadzano do obrotu i stosowano prekursory narkotyków. W 4 zakładach stwierdzono wprowadzanie do obrotu prekursorów kategorii 3. Prekursorów kat 2 nie stosuje się i nie wprowadza się. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.4 Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma zakładów, które po raz pierwszy wprowadzają do obrotu produkty biobójcze. Zakłady, w których wprowadzane są do obrotu produkty biobójcze to sklepy. W 2015 r przeprowadzono 5 kontroli w 5 zakładach, w których pracowało 26 osób. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.5 Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach.

Na terenie powiatu grajewskiego działalność prowadzi 1 producent (zakład produkujący detergent - płyn do mycia naczyń), 33 zakładów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz działają 44 zakłady stosujące substancje i ich mieszaniny w działalności zawodowej. W ramach nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami skontrolowano 32 obiekty, w których przeprowadzono 32 kontrole. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.6 Nadzór nad kontrolą przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W 2015 roku nie przeprowadzono kontroli zajmujących się usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Na terenie powiatu grajewskiego nie ma zakładów zajmujących się zabezpieczaniem lub usuwaniem wyrobów lub innych materiałów zawierających azbest. Nie wpłynęły również zgłoszenia z firm o planowanym demontażu płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych.

1.7 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach produkujących artykuły spożywcze

W 2015 roku skontrolowano 1 zakład, w którym wykonywane są prace związane z produkcją artykułów spożywczych i przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną.

W zakładzie warunki pracy na stanowiskach są bezpieczne (nie ma przekroczeń NDS/NDN). Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie była wydawana decyzja.

1.8 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na rtęć i jej związki.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma takich gałęzi przemysłu i sektorów usług, w których występowałyby narażenie zawodowe na działanie rtęci i jej związków.

2. Występowanie chorób zawodowych

W 2015 roku na podstawie danych zawartych w orzeczeniach lekarskich, wydawanych przez jednostki służby zdrowia uprawnione do rozpoznawania chorób zawodowych oraz analizy ocen narażenia zawodowego pracowników Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie wydał 9 decyzji stwierdzających chorobę zawodową. Decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydano 5.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe na terenie województwa podlaskiego w latach 2011 – 2014.

Nr poz.	Jednostka chorobowa	2012	2013	2014	2015
15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	-	-	1	
26	Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	9	14	13	9

Wysoka zapadalność na choroby zakaźne i pasożytnicze, głównie boreliozę wśród rolników indywidualnych, jest związana z występowaniem terenów endemicznych siedlisk kleszcza pospolitego, będącego przenosicielem tego schorzenia.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA W POWIECIE W ROKU 2015

Działania podejmowane w 2015 roku przez pracownika Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w Grajewie wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, programów regionalnych, lokalnych oraz sytuacji epidemiologicznej. Do zadań należało inicjowanie, koordynowanie, realizacja działalności w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Tematyka działalności oświatowo-zdrowotnej i w zakresie promocji zdrowia dotyczyła:

- profilaktyki chorób układu krążenia
- profilaktyki nowotworowej
- profilaktyki antytytoniowej
- profilaktyki antyalkoholowej
- profilaktyki narkomanii
- profilaktyki HIV/AIDS
- profilaktyki chorób zakaźnych wieku dziecięcego,
- profilaktyki próchnicy i chorób przyzębia
- racjonalnego odżywiania
- higieny osobistej i otoczenia
- propagowania szczepień ochronnych
- promowania zdrowego stylu życia

Programy prozdrowotne i akcje prozdrowotne skierowane były do :

- dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym
- rodziców i opiekunów
- młodzieży szkół gimnazjalnych
- nauczycieli, wychowawców i pedagogów szkolnych
- kobiet w wieku rozrodczym
- pacjentów w zakładach opieki zdrowotnej
- pracowników zakładów pracy, w tym zakładów produkujących i wprowadzających żywność do obrotu
- pracowników służby zdrowia

W roku 2015 realizowano programy o zasięgu krajowym inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny dotyczące rozwiązywania następujących problemów zdrowotnych

1. Program „Trzymaj formę”

Program skierowany do młodzieży szkół gimnazjalnych oraz ich rodziców, którego głównym celem było poszerzenie wiedzy dotyczącej zdrowego żywienia, zbilansowanej diety, aktywności fizycznej, zachowań konsumenckich oraz kształtowanie umiejętności niezbędnych do utrzymania zdrowia i kondycji fizycznej.

2. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Program skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych, placówek ochrony zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem Por. „K” , lekarzy pierwszego kontaktu oraz placówek wypoczynku letniego (kolonie i obozy), ośrodków wypoczynkowych na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie.

3. Realizacja działań w ramach programu przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Program skierowany do dzieci 6 letnich oraz ich rodziców i opiekunów.

4. Realizacja programu „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych oraz do uczniów klas V-VI szkół podstawowych oraz ich rodziców.

5. Realizacja programu „Nie pal przy mnie, proszę”

Program skierowany do uczniów szkół podstawowych oraz ich rodziców

6. Realizacja zadań wynikających z założeń „Krajowego Programu Zwalczania AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV

Głównym celem działań profilaktycznych był wzrost wiedzy o HIV/AIDS oraz chorób przenoszonych drogą płciową. Działania kierowane były głównie do osób dorosłych, aktywnych seksualnie, żyjących w związku lub planujących związek oraz młodzieży szkół gimnazjalnych oraz ich rodziców.

7. Realizacja programu „Moje dziecko idzie do szkoły”

Program skierowany do dzieci 5-6 letnich w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, ich rodziców oraz opiekunów.

8. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Projekt KIK/68.

Program skierowany jest do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych oraz do ogółu społeczeństwa. Przystąpiło do niego 5 szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu grajewskiego. Działaniami ogółem objęto w roku 2015 około 1488 osób.

W ramach projektu KIK/68 w trzy szkoły ponadgimnazjalne, przystąpiły do programu „**ARS, czyli jak dbać o miłość**”.

9. Profilaktyka uzależnień (alkoholizm, narkomania, nikotynizm)

Celem głównym programu było dostarczenie wiadomości na temat szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem oraz używaniem substancji psychotropowych. Profilaktyka uzależnień realizowana jest od wielu lat, w związku z nasilającym się problemem uzależnień wśród młodzieży szkolnej.

10. Realizacja działań w ramach „Letniej szkoły bezpieczeństwa” oraz „Zimowej szkoły bezpieczeństwa”

Działania kierowane były do młodzieży podczas wycieczki letniej dzieci i młodzieży na koloniach, obozach jak również wśród uczestników Ośrodków Wypoczynkowych na terenie powiatu grajewskiego. W roku 2015 prowadzone działania podczas ferii zimowych w placówkach, które prowadziły półkolonie, świetlicach szkolnych, domach kultury dotyczyły spotkań, gier, zabaw , konkursów itp. Działania realizowano wspólnie z przedstawicielami Policji z Wydziału Prewencji w Grajewie oraz przedstawicielami KRUS-u.

REALIZACJA INTERWENCJI NIEPROGRAMOWYCH:

- 1. Interwencja nieprogramowa „Światowy Dzień Zdrowia”**
- 2. Interwencja nieprogramowa „Dni Walki z Rakiem”**
- 3. Interwencja nieprogramowa „Światowy Dzień Walki z AIDS”**
- 4. Interwencja nieprogramowa „Rzuć Palenie Razem z Nami”**
- 5. Interwencja nieprogramowa „Światowy Dzień bez Tytoniu”**
- 6. Interwencja nieprogramowa „Profilaktyka grypy”**
- 7. Interwencja nieprogramowa „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”**
- 8. Interwencja nieprogramowa „Profilaktyka używania narkotyków w tym środków zastępczych (dopalacze).**

INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

1. Szczepienia ochronne.
2. zapobieganie chorobom zakaźnym
3. Zapobieganie chorobom brudnych rąk
4. Profilaktyka układu krążenia (nauka pomiarów RR, wyliczanie BMI, nauka pomiarów glukozy we krwi itp.)